

Поліщук Ярослав Дмитрович

студент 1-ого курсу

Інституту підготовки кадрів для органів прокуратури України

НУ «ЮАУ імені Ярослава Мудрого»

Науковий керівник:

Шандула О. О.

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри Організації судових

та правоохоронних органів НУ «ЮАУ імені Ярослава Мудрого»

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СБУ В ЗВ'ЯЗКУ З ПРИЙНЯТТЯМ НОВОГО КПК УКРАЇНИ

Потреба прийняття нового Кримінального процесуального кодексу назріла вже досить давно. Фундаментальним кроком на шляху до нього стала концепція реформування кримінальної юстиції в Україні, затверджена Указом Президента України від 08.04.2008 року.

Законодавчі новели, що містяться в ньому, передбачають докорінно нове регулювання питань, що пов'язані з проведенням оперативно-розшукових та контррозвідувальних заходів, визначенням підслідності кримінальних правопорушень, а також початком та проведенням досудового розслідування і судовим розглядом кримінальних справ. Відтак, змінюються повноваження, місце та роль Служби безпеки України в загальній системі кримінальної юстиції України. Проте, чи можна судити про ці зміни як про позитивні та європейські? Чи зможуть вони забезпечити високий рівень національної безпеки? Подібні питання зацікавили багато політиків, юристів, експертів та представників іноземних держав. Спектр оцінок надзвичайно широкий від схвалення до повного неприйняття.

Ми підтримуємо нововведення, що мають бути комплексними та дієвими і сприяти ефективній боротьбі зі злочинністю та забезпеченню безпеки нашої держави, що належать до його компетентності. В цьому зацікавлене і Європейське товариство, оскільки разом із глобалізацією світової економіки відбувається і глобалізація злочинності.

Аналізуючи нормативно-правові акти, які врегульовують діяльність СБ України, серед яких є і нова редакція Стратегії національної безпеки України, що затверджена Указом Президента України від 08.06.2012 року № 389/2012, Закон України «Про Службу безпеки України», Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції», на Службу безпеки покладається попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності. Відповідно до завдань, визначених Президентом України та Верховною Радою України, протидія корупції та організованій злочинності належить до основних функціональних завдань спецпідрозділів СБ України.

Відповідно до статей 5, 10 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» спеціальні підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБ України належать до державних органів, спеціально створених для боротьби з організованою злочинністю. Водночас з прийняттям нового КПК та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України», компетенцію правоохоронних органів в деяких випадках розмежовано не чітко та обмежено підслідністю, визначеною ст. 216 КПК України.

Така ситуація не дозволяє СБ України ефективно протидіяти злочинності, оскільки вище згадана правова норма не відносить розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 255 КК України («створення злочинної організації»), до повноважень органів і підрозділів СБ України.

Отже, законодавець не наділив СБУ необхідним правовим інструментом для виконання покладеного на неї обов'язку забезпечення національної безпеки, зокрема, протидії організованій злочинності. Така ситуація може призвести до зростання рівня організованої злочинності й корупції, погіршення стану законності в державі та зниження ступеня національної безпеки.

У частині 6 статті 12 Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» передбачено право спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю починати та здійснювати досудове розслідування. Водночас, відповідно до положень статті 214 Кримінального процесуального кодексу України досудове розслідування може починатись виключно слідчим або прокурором. Наведені норми законів вказують на існування протиріччя, яке потребує усунення. Одним із шляхів вирішення вказаної правової колізії може бути створення в спеціальних підрозділах по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБ України самостійного органу досудового розслідування.

Таким чином, слід зазначити, що з огляду на специфічність діяльності Служби безпеки України, суперечності та невизначеності, що виникли в законодавстві, перешкоджатимуть їм оперативно та дієво виконувати поставлені завдання, а отже, потребують як найшвидшого правового врегулювання.

Прийняття якісно нового закону ще не означає завершення процесу реформування кримінального судочинства, яке забезпечить виконання задекларованих цілей та завдань, що мають надзвичайно важливе значення для забезпечення національної безпеки України. Їх реалізація стане реально можливою лише тоді, коли будуть створені належні умови й механізми правильного застосування нового КПК України.